

Priloga 2:

Večletni program dela JSSČ za obdobje od 1. januarja 2022 do 31. decembra 2028

(1) Naloge, ki jih izvaja JSSČ v obdobju od 1. januarja 2022 do 31. decembra 2028, izhajajo iz vsebin Resolucije o zaščiti kranjske čebele (Uradni list RS, št. 18/14; v nadaljnjem besedilu: resolucija), določa pa jih 127.a člen Zakona o kmetijstvu. To so:

1. svetovanje na področju tehnologije, ekonomike in varne hrane;
2. svetovanje pri izdelavi razvojnih načrtov čebelarstva;
3. svetovanje pri uveljavljanju ukrepov skupne kmetijske politike s področja čebelarstva;
4. svetovanje pri organizaciji in delovanju organizacij proizvajalcev iz 107. člena ali skupin proizvajalcev iz 107.a člena Zakona o kmetijstvu;
5. svetovanje pri pripravi predpisov s področja čebelarstva;
6. sodelovanje pri pripravi razvojnih programov v čebelarstvu;
7. ozaveščanje mladine in širše javnosti o pomenu čebelarstva;
8. spremljanje in napovedi medenja v čebelarstvu (od 1. januarja 2026 naprej);
9. vodenje katastra čebelje paše (od 1. januarja 2026 naprej) in
10. druge svetovalne naloge v čebelarstvu.

(2) Usmeritve, določene v resoluciji, naj bi prispevale k ohranitvi avtohtone populacije kranjske čebele in zadostnega števila družin avtohtone kranjske čebele po celotni Sloveniji. Usmeritve upoštevajo tudi socialni in ekonomski vidik čebelarjev, poleg tega pa potrebo kmetijstva po zadostnem opravevanju gospodarsko pomembnih rastlin. Ohranitev avtohtone populacije kranjske čebele in njene pestrosti ter ohranitev enakomerne in zadostne poseljenosti s čebeljimi družinami po vsej Sloveniji sta strateška cilja resolucije, ki se operativno izvajata tudi v okviru izvajanja nalog javne svetovalne službe v čebelarstvu.

(3) V nadaljevanju so posamezne naloge, ki jih izvaja JSSČ, opredeljene z aktivnostmi, ki so jim dodani posamezni cilji. Pri nalogah svetovalci JSSČ izvajajo različne metode usposabljanj, kot so predavanja, delavnice, seminarji, strokovne razprave, predstavitve, srečanja itd., in svetovanja, kamor štejemo skupinska in osebna svetovanja, ter pripravljajo različna gradiva, ki jih objavljajo oziroma izdajajo. Osebna svetovanja so neposredno svetovanje na terenu, v svetovalnih pisarnah oziroma svetovanje po telefonu, pošti oziroma elektronski pošti. Pri posameznih nalogah se lahko izvajajo tudi raziskave, katerih izsledki so v pomoč svetovalnemu delu, izvajajo pa tudi različne prireditve in natečaje ter sodelovanja na sejnih. Posamezne naloge JSSČ so:

1. Svetovanje na področju tehnologije, ekonomike in varne hrane
 - a) Čebelarjem pojasniti pomen ohranjanja kranjske čebele v Sloveniji in jih usposobiti za razločevanje kranjske čebele od križancev po metodologiji za določanje odstotkov čebel križancev v čebelji družini. S to metodologijo se izvaja osnovna odbira čebeljih družin in načrtno spremljanje stanja (monitoring) čistosti čebel na območju Slovenije. Nalogo izvajajo terenski svetovalci, ki sodelujejo s čebelarji in svetovalci specialisti, s pregledi stanja čistosti čebel na terenu in načrtovanim zbiranjem vzorcev čebel. Svetovalci specialisti v laboratoriju nato pregledajo vzorce in podatke vnesejo v zbirko podatkov. Svetovalci o teh vsebinah pripravijo strokovna gradiva za usposabljanja in objave ter izvajajo usposabljanja in svetovanja.

Cilja:

- čebelarji v svojih čebeljakih prepoznajo kranjsko sivko in križance;
- znan je odstotek križancev po posamezni regiji.

b) Čebelarje usposabljati in jih spodbujati za lastno vzrejo matic ter seznanjati s pomenom parjenja na plemenilnih postajah.

Cilj: čebelarji so usposobljeni za lastno vzrejo matic.

c) Optimizirati koriščenja čebeljih paš z usposabljanjem in obveščanjem čebelarjev o pašnih zmogljivostih in izrabi čebeljih paš tudi z uporabo sodobnejših tehnologij.

Cilj: boljša izkoriščenost čebelje paše.

č) Čebelarje spodbujati k čebelarjenju, jim svetovati in jih usposablјati o tehnologiji čebelarjenja. Svetovalci pripravljajo strokovna gradiva (tehnološki koledarji, zborniki srečanj, seminarjev, povzetki strokovnih gradiv, nasveti in obvestila ipd.), ustvarja se strokovna knjižnica. Gradiva so dostopna v fizični ali digitalni obliki na spletu: e-čebelar, e-novice, e-svetovalec in prek drugih oblik interaktivnega pristopa. Vsebine se nanašajo predvsem na tehnologijo čebelarjenja v različnih panjskih sistemih, apitehnične ukrepe, dobro tehnološko prakso in ekološko čebelarjenje ter druge aktualne teme. Organizirana so različna usposablјanja in strokovne razprave. Svetovalci se tudi strokovno usposablјajo za prenos novih znanj čebelarjem.

Cilja:

- izboljšanje tehnologije čebelarjenja z večjo usposobljenostjo čebelarjev;
- izboljšanje starostne strukture čebelarjev.

d) Izboljšati ekonomičnost čebelarjenja z usposabljanjem in svetovanjem na področju ekonomike in zagotavljanja varne hrane. Pri tem je poudarek na produktni odgovornosti čebelarja, trženju čebeljih pridelkov, seznanitvi z novostmi v zakonodaji, dopolnilnih dejavnostih, izračunavanju lastne cene čebeljih pridelkov, označevanju in tehnologiji pridobivanja čebeljih pridelkov in shemah kakovosti s poudarkom na ekološki pridelavi in predelavi ter smernicah dobrih higienskih navad v čebelarstvu in drugih aktualnih temah. Vključene so analize medu pri svetovanju čebelarjem glede kakovosti in sortnosti medu ter usmerjanje v povezovanja v združenja in skupine proizvajalcev. Svetovalci z uporabniki in raziskovalci sodelujejo pri razvoju novih izdelkov iz čebeljih pridelkov in izvedbi državnega ocenjevanja medu in drugih prireditvev. Sodelujejo tudi pri razvoju ter izboljšavah čebelarske opreme in trženja. Svetovalci se usposablјajo in prenašajo znanje drugim svetovalcem in uporabnikom. Pripravijo strokovna gradiva in objave, organizirajo usposablјanja za čebelarje in terenske svetovalce, ki znanje širijo še do čebelarjev.

Cilji:

- večja ekonomičnost pridelave čebeljih pridelkov;
- bolj kakovostna ponudba čebeljih pridelkov in izdelkov iz čebeljih pridelkov;
- organiziran nastop čebelarjev na trgu.

2. Svetovanje pri izdelavi razvojnih načrtov čebelarstva

Svetovalci pripravijo podlage za izdelavo kalkulacij pridelave in predelave čebeljih pridelkov in svetujejo čebelarjem pri izdelavi razvojnih načrtov ter jih seznanjajo z novostmi na tem področju prek usposabljanj in gradiv ter s tem pripomorejo k doseganju ciljev predhodnih nalog na področju ekonomičnosti čebelarjenja in spodbujanja k čebelarjenju.

Cilja:

- izboljšanje ekonomičnosti čebelarjenja;
- povečanje deleža čebelarstev, ki imajo več kot 20 čebeljih družin.

3. Svetovanje pri uveljavljanju ukrepov skupne kmetijske politike s področja čebelarstva

Svetovalci s svetovanji, usposabljanji in gradivi obveščajo uporabnike o ukrepih in možnostih uveljavljanja ukrepov Skupne kmetijske politike ter pri javnih razpisih lokalnih skupnosti oziroma drugih institucij ter sodelujejo pri pripravi prijav na te razpise in s tem pripomorejo k doseganju ciljev predhodnih nalog na področju ekonomičnosti čebelarjenja in spodbujanja k čebelarjenju. Svetovalci sodelujejo pri izpolnjevanju elektronskih vlog za uveljavljanje ukrepov kmetijske politike na področju čebelarstva.

Cilj:

- koriščenje sredstev iz ukrepov, namenjenih čebelarjem.

4. Svetovanje pri organizaciji in delovanju organizacij proizvajalcev ali skupin proizvajalcev iz 107. člena ali skupin proizvajalcev iz 107.a člena Zakona o kmetijstvu

Svetovalci izvedejo usposabljanja za spodbujanje povezovanja čebelarjev v organizacije in skupine proizvajalcev in s tem pripomorejo k cilju ekonomičnega čebelarjenja.

Cilj:

- vzpostavitev skupine ali organizacije proizvajalcev.

5. Svetovanje pri pripravi predpisov s področja čebelarstva

Svetovalci sodelujejo pri pripravi strokovnih podlag za predpise, ki se nanašajo na področje čebelarstva oziroma predpisov, katerih posledice vplivajo na čebelarstvo, ter vsebin, ki se nanašajo na delo JSSČ. Svetovalci specialisti pripravljajo mnenja za čebelarje, na primer za potrebe postavitve čebelnjakov v občinah, kjer to zahtevajo predpisi, in druga predpisana mnenja za čebelarje pri opravljanju dejavnosti. Čebelarje seznanjajo z novostmi v predpisih. Aktivnosti pripomorejo k spodbujanju čebelarjenja in bolj ekonomičnemu čebelarjenju.

Cilji:

- uveljavitev predpisov, ki upoštevajo značilnosti čebelarstva;
- izdelava mnenj čebelarjem;
- sinergija delovanja ustanov na področju čebelarstva.

6. Sodelovanje pri pripravi razvojnih programov v čebelarstvu

Svetovalci sodelujejo v delovnih skupinah, komisijah in na srečanjih za pripravo razvojnih in izvedbenih dokumentov s področja čebelarstva ter standardov za čebelje pridelke, jih sooblikujejo in spodbujajo zainteresirane k čebelarjenju.

Cilj:

- razvojni in izvedbeni dokumenti vključujejo čebelarstvo.

7. Ozaveščanje mladine in širše javnosti o pomenu čebelarstva

a) Svetovalci seznanjajo javnost s pomenom čebel za kmetijstvo in ekosistem. Ozaveščajo o pravilni uporabi sredstev, ki lahko negativno vplivajo na čebele.

Cilja:

- preprečevanje pomorov čebel;
- javnost ozaveščena o pomenu čebel in pravilni uporabi sredstev za varstvo rastlin.

b) Svetovalci sodelujejo z Zavodom za gozdove Slovenije pri vsebinah, ki se nanašajo na čebelarjenje v gozdovih, in spodbujajo k ohranjanju ter saditvi medovitih rastlin v gozdovih. S tem pripomorejo k zagotavljanju kakovostnih paš za čebele. Čebelarje in zainteresirano javnost z gradivi, usposabljanji ali prireditvami spodbujajo k ozelenitvi javnih in drugih površin s cvetočimi medovitimi rastlinami in poudarjajo pomen sajenja domorodnih vrst in preprečevanje sajenja invazivnih tujerodnih vrst zaradi ohranjanja biotske raznovrstnosti.

Cilja:

- zagotavljanje čebelje paše s saditvijo medovitih rastlin;
- ohranjanje biotske raznovrstnosti medovitih rastlin in opraševalcev.

c) Mentorji čebelarji, ki delujejo v čebelarskih krožkih v šolah in varstveno-delovnih centrih, spodbujajo k čebelarjenju mlajše osebe. Svetovalci spodbujajo čebelarjenje med mladimi z različnimi usposabljanji in natečaji, kot so: fotografski natečaj, poslikave panjskih končnic,

čebelam prijazna občina itd. Svetovalci sodelujejo na sejnih in drugih prireditvah v Sloveniji z izobraževalno-promocijskimi prikazi, pri tradicionalnem slovenskem zajtrku, v projektu ohranimo čebele – Kar sejemo, to žanjemo, pri dnevu medu v kulinariki, dnevu odprtih vrat slovenskega čebelarstva, medenih dnevih, na tekmovanjih in drugih prireditvah, povezanih s čebelarjenjem. Z gradivi in objavami v medijih ozaveščajo tudi širšo javnost o pomenu čebel in čebelarstva.

Cilja:

- izvajanje čebelarskih krožkov na šolah;
- javnost ozaveščena o pomenu čebel in čebelarstva.

č) Svetovalci izvajajo usposabljanja o čebelarstvu in uporabi čebeljih pridelkov, organizirajo razne promocijske prireditve za javnost, na primer dan apiterapije, dan čebelarskega turizma, in izvajajo promocijske projekte. V različnih medijih in strokovnih revijah objavljajo strokovne prispevke in članke s področja čebelarstva in z njim povezanih tem. Pripravljajo strokovne podlage za izvedbo ocenjevanj izdelkov iz čebeljih pridelkov.

Cilji:

- javnost seznanjena s čebeljimi pridelki;
- povečanje porabe čebeljih pridelkov in izdelkov;
- povečanje prepoznavnosti shem višjih kakovosti čebeljih pridelkov med potrošniki.

8. Spremljanje in napovedi medenja v čebelarstvu

Nalogo izvajajo svetovalec specialist in terenski svetovalci, ki skrbijo za spremljanje pomembnih pašnih virov in pravočasno objavo napovedi medenja, poročajo o medonosnih pašah na celotnem območju države, usposabljaajo čebelarje o metodah za napovedovanje medenja in novih dognanjih pri napovedovanju medenja ter zbirajo, hranijo in obdelujejo podatke o medenju. Sodelujejo s strokovnjaki v čebelarstvu in skrbijo za razvoj tehnologij, ki so primerne za naše pogoje čebelarjenja, ki omogočajo uporabo sodobnih načinov prenosa in obdelave podatkov o medenju, pri prevozu čebeljih družin in opreme na pasišča ter usposabljaajo čebelarje o vseh vidikih medenja. Pri strokovnem delu se ukvarjajo tudi z upadanjem fonda čebeljih družin, uvedbo pravilnejših načinov tehnologij vzreje in oskrbe čebeljih družin ter sodelovanjem pri izkoriščanju medečih virov in zagotavljanju razmestitve čebel v naravi. Naloge se izvajajo tudi s pomočjo zbiranja vzorcev za pospeševanje razvoja povzročiteljev medenja, terenskih ogledov in analiz proizvajalcev mane in medečih virov.

Cilji:

- optimalno izkoriščanje čebeljih paš in spremljanje posamezne vrste medenja v Sloveniji;
- predlogi za pravočasno in uspešno prilagajanje spremembam v okolju;
- dostopnost podatkov za napoved medenja in čim boljša pokritost območja Slovenije z opazovalnimi mesti.

9. Vodenje katastra čebelje paše

Na podlagi pašnih razmer in možnosti izkoriščanja paš svetovalci v obdobju paše spremljajo in analizirajo obstoječe pašne rede. Čebelarjem in izvajalcem pasišč svetujejo pri razmeščanju čebelnjakov na vseh pasiščih v Sloveniji v skladu s pašnim redom.

Cilja:

- določiti površino posamezne medovite rastline in njen relativni delež v skupnem rastlinskem sestavu na območju pasišča;
- vodenje podatkov za pripravo in izvajanje čebelarskega pašnega reda na posameznem območju.

10. Druge svetovalne naloge v čebelarstvu

V obdobju izvajanja koncesije bodo za učinkovitejši prenos znanja med deležniki vzpostavljeni novi koordinacijski mehanizmi (AKIS), v katerih bo JSSČ delovala kot pomemben partner na področju kmetijstva in posebej čebelarstva. JSSČ bo sodelovala v nacionalnih skupinah znanja za čebelarstvo, v katerih bodo vključeni predstavniki drugih členov prenosa znanja, državnih organov, raziskovalnih organizacij in gospodarstva.

Napredek in inovativnost v prenosu znanja do uporabnika bo JSSČ v tem obdobju dosegala tudi z vključevanjem mladih v JSSČ, zaposlovanjem mladih kadrov in uporabo novejših metod prenosa znanja v prakso.

Natančnejši obseg in dinamika del po letih, cilji in obseg ter viri financiranja se natančneje opredelijo v letnih programih dela JSSČ.